
Control de la traçabilitat i mesures per a evitar els robatoris de garrofa

---

17 de maig de 2022

ANTECEDENTS

Durant els darrers anys, s'han accentuat els robatoris en plantacions de garrofa com a conseqüència d'una situació de preus elevada. L'any 2021, el Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural (DACC) va emprendre algunes actuacions, amb la implementació operativa tant des dels serveis centrals com des dels territorials.

En la Taula Sectorial Agrària de la Fruita Seca del 21 d'octubre de 2021, es va analitzar aquest assumpte, a petició del sector, i, entre d'altres, es van concloure els següents punts:

- *“5a FCAC (JL Bosque) proposa posar en marxa una proposta de millora de les actuacions de control a realitzar per evitar els robatoris de garrofa per a la propera campanya, on s'inclogui una normativa que doni cobertura legal a les actuacions dels Mossos d'Esquadra, un règim sancionador dissuasiu, un sistema àgil i senzill per al control de rendiments per parcel·la, etc. El DACC (E. Guillaumes) es compromet a traslladar aquesta petició als directors dels Serveis Territorials del DACC a Tarragona i a les Terres de l'Ebre, per tal que s'efectuï el balanç de les actuacions realitzades i s'estudiïn propostes de millora.*
- *5b Unió de Pagesos (R. Español) demana que es posi en marxa el document d'acompanyament de la garrofa del qual es va parlar en la darrera reunió als SSTT de Tarragona.*
- *5c Unió de Pagesos (R. Español) demana que s'elabori la norma necessària des del Departament d'Interior que permeti confiscar la garrofa robada als Mossos d'Esquadra.*
- *5d JARC (S. Esquerda) demana que la campanya de vigilància per evitar robatoris que realitzen dels Mossos d'Esquadra s'iniciï abans, per l'avançament de les campanyes agrícoles a conseqüència del canvi climàtic.*
- *5e FCAC (JL Bosque) demana al DACC que, en la primavera de 2022, convoqui una reunió als Serveis Territorials de Tarragona, amb la finalitat de valorar els resultats i conclusions de les mesures emprades en l'actual campanya per pal·liar els robatoris en plantacions de garrofa. El DACC (E. Guillaumes) es compromet a*

traslladar aquesta petició als directors dels SSTT de Tarragona i de les Terres de l'Ebre, per tal que s'efectuï el balanç de la campanya i les propostes de millora.”

Atenent a l'acord de preparar, durant la primavera de 2022, la pròxima campanya plantegem, en el següent apartat, diferents propostes que des del nostre punt de vista haurien de formar part del pla d'actuació en aquesta matèria.

PROPOSTES A IMPLEMENTAR EN UN PLA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ROBATORIS EN PLANTACIONS DE GARROFA

1. Comunicació a la societat i als diferents agents del pla de vigilància i control

- Cal que el DACC realitzi notes i/o rodes de premsa per a fer públic el pla de vigilància i control.
- Pensem que és una forma que es visualitzi l'esforç que es realitza i, indirectament, creï tensió als operadors que, presumptament, tinguin la temptació de sostroure aquesta producció.

2. Reforçar els documents d'acompanyament del transport de garrofa

- El Registre General de la Producció Agrícola (REGIPA) hauria de ser la base per a identificar la producció de les explotacions. A Catalunya, la inscripció al REGIPA es realitza mitjançant la Declaració Única Agrària (DUN).
- En conseqüència, disposar d'una DUN (i tenir, per tant, l'explotació inscrita al REGIPA) hauria de continuar sent un element imprescindible a efectes de poder lliurar producció a un centre de recepció.
- Durant el 2021, es van generar 600 noves DUN. Des de la presumpció d'innocència, aquestes declaracions haurien de ser ponderades de manera favorable per a reforçar-ne la vigilància en els diversos controls (centres de recepció, rendiments...).
- Caldria disposar de normativa que emparés la documentació relacionada amb el transport i l'obligació de lliurament a un centre de recepció, prèvia inscripció al REGIPA. D'aquesta manera, la resta d'actuacions que enumerem sortirien reforçades.
- És evident que no podem esperar a tenir implantat, eventualment, el nou Sistema d'Informació d'Explotacions Agrícoles (SIEA) per a controlar millor la traçabilitat d'aquesta producció.

3. Controls dels cossos de Mossos d'Esquadra i Agents Rurals en relació amb els moviments de garrofa o el seu origen

- Continua sent bàsic establir i reforçar els controls en període de recol·lecció, tenint consciència que, en els darrers anys, aquesta s'està avançant, però no de manera exclusiva en aquest moment.
- Els controls haurien de contemplar també, si bé no amb tanta intensitat, altres períodes de l'any perquè s'estan detectant robatoris directament en centres de recepció o s'ha parlat que hi ha operadors que tenen emmagatzemada producció, presumptament robada, per a vendre a països tercers on el preu és més car i aprofitant la relaxació dels controls fora del període principal de recol·lecció.
- Es valora positivament la major presència dels cossos esmentats perquè, conjuntament amb la presència dels propis pagesos a les explotacions, ha estat un element dissuasiu, generant pressió als operadors que tindrien voluntat de sostroure aquesta producció.
- Cal prioritzar els controls atenent a indicadors de risc (s'han fet controls a persones amb tractor i remolc amb garrofa que no es corresponen amb el prototipus de persona que sostrauria producció).
- Creiem que seria positiu fer públiques xifres sobre les denúncies, interceptacions, persones detingudes, controls, efectius dels cossos que hi han participat... amb l'objectiu de dimensionar la magnitud de l'esforç i esdevenir, també, un element addicional que exercís pressió.

4. Controls de magatzems receptors de garrofa i comerciants

- Amb caràcter general caldria continuar, i si s'escau reforçar, la tasca de control d'aquests operadors.
- En aquesta actuació del pla de vigilància pensem que seria important la col·laboració de la Subdirecció responsable de control de frauds en el sector alimentari ja que podria aportar la seva expertesa en aquest tipus de situacions.
- Des de l'Administració i el propi sector, s'ha comunicat als diferents operadors les seves obligacions en relació amb estar inscrits en els diferents registres (Indústries Agràries o Registres d'alimentació animal).
- Possiblement, tots els operadors que acaben actuant emmagatzemant garrofa no necessàriament acaben estant inscrits en aquests registres. Per tant, caldria identificar aquests operadors (incloent, per exemple, comerciants) per a reforçar els controls en tota la cadena de venda.
Cal que als comerciants se'ls controli i se'ls exigeixi el mateix que als trossejadors que acaben realitzant la recepció del fruit i la seva transformació. Si no, es pot donar la situació que alguna indústria compri producció eventualment robada a aquests comerciants i, per tant, passi a *blanquejar-la*.
- A Catalunya, hi ha 5 trossejadors de garrofa i nombrosos comerciants. La producció d'aquests trossejadors sempre té com a destí -ni que sigui parcialment- l'alimentació animal i, per tant, els obliga a estar inscrits en el registre corresponent per aquesta finalitat, tant a ells com als seus proveïdors (agricultors individuals o

comerciants). Pensem que caldria reforçar el seguiment de la traçabilitat en aquest àmbit per assegurar que tots els comerciants també estan degudament registrats (i, per tant, se'ls pot sol·licitar l'origen de la seva producció).

- Vinculat amb el punt següent de control de rendiments en l'explotació, hem detectat la situació en què una persona lliura producció a diversos centres de recepció de manera que, si el control es realitza només a nivell d'un magatzem concret, es pot estar infravalorant el seu rendiment real. Cal contrastar la producció global obtinguda per l'explotació la qual pot haver estat lliurada en diferents centres amb les dades declarades a la DUN. Això implica realitzar l'anàlisi creuant dades de diferents fonts.

Davant la dificultat de dur un seguiment en temps real dels lliuraments, es podria realitzar un anàlisi a posteriori, a final de campanya, de les produccions lliurades a diferents agents (comerciants i trossejadors) amb la finalitat de detectar operadors que comercialitzin a diferents centres per a evitar els controls sobre els rendiments en camp.

5. Control de rendiment d'explotacions (kg/ha)

- Durant el 2021, s'hauria observat l'operativa d'entrar a un centre de recepció producció presumptament robada emparant-se en una DUN amb una superfície de garrofa que, objectivament, no era coherent que pogués arribar a produir tant (és el que podríem denominar "explotacions *testaferro*").
- De manera aleatòria en un percentatge d'explotacions, a partir dels controls en els centres de recepció o bé, de manera dirigida en cas de sospita, seria necessari dur a terme controls de rendiments d'aquestes explotacions i/o magatzems per a identificar situacions agronòmicament inversemblants.
- Aquesta identificació hauria de permetre dirigir, d'una manera més eficient, la vigilància d'altres actuacions (control de centres de recepció, controls durant el transport...).
- Amb aquesta finalitat, caldria establir un rendiment mig teòric amb un marge determinat de tolerància a partir del qual es generi una alerta i conseqüent control en camp i documental. Com a proposta de rendiments, plantegem 5.000 kg/ha en secà i 10.000 kg/ha en regadiu (són rendiments llindar que poden ser versemblants tenint en compte la variabilitat del cultiu però han de permetre generar un primer filtre a efectes de controls).

6. Règim sancionador

- Cal treballar en un text normatiu que sancioni de manera exemplar les actuacions d'aquests operadors, empari l'actuació dels cossos de Mossos d'Esquadra i Agents Rurals i doni cobertura al sistema de control de rendiments, obligacions relatives a la recepció/transport, obligacions per als operadors que fan la recepció...
- Tenint en compte que les sancions només es poden establir mitjançant una Llei, proposem que s'introdueixi aquest nou règim aprofitant algun Decret-Llei que s'estigui tramitant.